

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.011.05.2020

**Pan
Grzegorz Uss
Nadleśniczy Nadleśnictwa Łuków**

Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Łuków
Ławki 56 A
21-400 Łuków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*Kontrola P/20/089 – Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu
Państwa*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Łuków, Ławki 56 A, 21-400 Łuków (dalej: <i>Nadleśnictwo</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Uss, Nadleśniczy Nadleśnictwa Łuków od 1 września 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe do realizacji zadań. 2. Wykonywanie zadań związanych z gospodarką leśną.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Wojciech Szukała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/111/2020 z 17 sierpnia 2020 r. 2. Janusz Gosik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/110/2020 z 17 sierpnia 2020 r.

(akta kontroli tom I str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2020 Nadleśnictwo Łuków było odpowiednio przygotowane organizacyjnie, kadrowo i finansowo do realizacji zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Do realizacji tych zadań zapewniono wystarczającą liczbę odpowiednio wykwalifikowanej kadry.

Nadleśnictwo właściwie wykonywało zadania związane z gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, wynikające z porozumienia zawartego ze Starostą Łukowskim. Aktywny nadzór sprawowany był w stosunku do całego powierzonego obszaru lasów. W przypadku informacji o pozyskaniu drewna w lasach niepaństwowych, pracownicy Nadleśnictwa podejmowali stosowne działania, w tym cechowali drewno i wydawali świadectwa legalności jego pozyskania. Prowadzona w tym zakresie dokumentacja nie była jednak w pełni rzetelna i nie umożliwiała należytej weryfikacji danych wykazanych w sporządzonych przez Nadleśnictwo sprawozdaniach z działalności.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Dalej: *ustawa o NIK*.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe

1.1. Porozumieniem z dnia 16 maja 2014 r. Starosta Łukowski powierzył Nadleśniczemu Nadleśnictwa Łuków sprawy z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa (dalej: *Porozumienie*). W kontrolowanym okresie powierzony nadzór obejmował następujące czynności:

- lustrację powierzonych do nadzoru lasów wraz z rejestracją spostrzeżeń dotyczących stanu lasów, dla określenia konieczności wykonania przez właścicieli niezbędnych zabiegów gospodarczych, o których mowa w art. 7, 8, 9, 13 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁴;
- nadzorowanie wykonania zatwierdzonych uproszczonych planów urządzania lasu⁵ (art. 22 ust. 5 ustawy o lasach);
- ustalanie w drodze decyzji na podstawie inwentaryzacji stanu lasu zadań z zakresu gospodarki leśnej dla właścicieli lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha (art. 19 ust. 3 ustawy o lasach);
- określanie w drodze decyzji zadań dla właścicieli lasów w przypadku niewykonania obowiązków w zakresie powszechnej ochrony lasów (art. 9 ust. 2 ustawy o lasach);
- wydawanie właścicielom lasów decyzji nakazujących wykonanie obowiązków i zadań w przypadku niewykonania obowiązków wynikających z art. 13 i art. 9 ustawy o lasach albo niewykonania zadań określonych w upul lub stosownej decyzji (art. 24 ustawy o lasach);
- cechowanie drewna i wydawanie świadectw legalności pozyskania drewna (art. 14a ustawy o lasach);
- wydawanie w przypadkach losowych na wniosek właściciela lasu decyzji w sprawie pozyskania drewna niezgodnie z upul lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3 ustawy o lasach (art. 23 ust. 4 ustawy o lasach);
- wysyłanie upomnień w przypadku niewykonania zadań i obowiązków określonych w decyzjach oraz wnioskowanie do Starosty Łukowskiego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa (dalej: *LN*) objętych dokumentacją urządzeniową wyniosła 16 953,70 ha, a na 30 czerwca 2020 r. 16 162,15 ha. Lasy objęte nadzorem Nadleśnictwa położone były na 42 773 działkach, których właścicielami było 28 747 podmiotów⁶.

Zakres sprawowanego nadzoru został podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej Nadleśnictwa.

(akta kontroli tom I str. 4-41, 120-123, 199-200)

Według § 1 ust. 2-4 Porozumienia, powierzchnia lasów objęta nadzorem Nadleśnictwa wynosiła 14 893 ha i miała być corocznie aktualizowana aneksem do Porozumienia, w terminie do 30 marca każdego roku. Aktualizacji powierzchni

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1463. Dalej: *ustawa o lasach*.

⁵ Dalej: *upul*.

⁶ Dane pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Łukowie. Według wyjaśnienia Nadleśniczego, Nadleśnictwo nie ma technicznych możliwości wygenerowania danych o liczbie działek objętych nadzorem, nie posiada też zagregowanych danych dotyczących liczby właścicieli (w tym współwłaścicieli) gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa, a ich pozyskanie byłoby bardzo pracochłonne i długotrwałe.

nadzorowanych lasów (zwiększenia do 15 751,601 ha) dokonano dopiero aneksem nr 10 z dnia 1 września 2020 r. Zgodnie z wyjaśnieniem Nadleśniczego, Nadleśnictwo Łuków nie podejmowało działań weryfikujących aktualność powierzchni lasów określonych w Porozumieniu, ponieważ środki finansowe przekazane przez Starostę Łukowskiego były wystarczające do wykonywania zadań wynikających z tego Porozumienia.

(akta kontroli tom I str. 4-31, 204, 207-208)

1.2. Porozumienie nie zawierało wykazu działek leśnych podlegających pod nadzór Nadleśnictwa. Zgodnie z § 1 ust. 2, nadzorem objęte zostały lasy oznaczone w ewidencji gruntów symbolem Ls, położone w powiecie łukowskim. Wykaz działek był zawarty w dokumentacji urzędzeniowej nadzorowanych lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa (upul, inwentaryzacja stanu lasu), którą – według wyjaśnienia Nadleśniczego – Nadleśnictwo otrzymało ze Starostwa Powiatowego w Łukowie (dalej: *Starostwo*). Nadleśnictwo otrzymało także upul sporządzone dla lasów stanowiących własność samorządu terytorialnego (miasto oraz gmina Łuków). Dane w upul nie były aktualizowane. Według wyjaśnienia Zastępcy Nadleśniczego, nieaktualizowanie upul nie utrudniało realizacji nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa; pracownicy Nadleśnictwa na bieżąco sprawdzają poprawność danych w zgłoszeniach drewna dostarczonych przez prywatnych właścicieli z danymi w ewidencji, upul oraz inwentaryzacji stanu lasu. W przypadku, gdy na zgłoszeniu pozyskania drewna z danej działki leśnej jest podpisany inny właściciel niż figurujący w upul oraz ewidencji, Nadleśnictwo nie dokonuje legalizacji i odsyła interesanta do Starostwa w celu aktualizacji danych w ewidencji gruntów.

(akta kontroli tom I str. 4-17, 204, 207, 215-216, 251-253)

Zgodnie z § 1 ust. 7 i 8 Porozumienia (po zm.), w celu realizacji zadań przekazanych Porozumieniem Starosta Łukowski zapewnił Nadleśnictwu wgląd do ewidencji gruntów. Nadleśnictwo miało możliwość korzystania z ogólnie dostępnych systemów internetowych, takich jak Centralna Baza Danych Ksiąg Wieczystych. Dwóch pracowników, zajmujących się nadzorem nad LN, było upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w zakresie dostępu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego prowadzonego w Starostwie Powiatowym w Łukowie.

Zastępca Nadleśniczego podał, że Nadleśnictwo korzystało z danych w ewidencji gruntów w celu potwierdzenia własności działek leśnych, sprawdzenia powierzchni klasoużytków Ls w ewidencji, upul i inwentaryzacjach. Poza powolnym działaniem, dostęp do systemu był możliwy i zadawalający.

(akta kontroli tom I str. 19, 83-84, 201-202, 215-216, 247-249)

1.3. W kontrolowanym okresie powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa zmniejszyła się⁷ z 17 258,34 ha według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. do 16 162,15 ha na 30 czerwca 2020 r. Przeciętny wiek i zasobność drzewostanu lasów prywatnych⁸ wyniosły 54 lata i 184 m³/ha, a lasów gminnych odpowiednio: 57 lat i 194 m³/ha. Na koniec 2019 r. do I kategorii zagrożenia pożarowego zaliczone były LN o powierzchni 1 696,08 ha, do II kategorii – 15 249,90 ha. Nie było lasów zaliczonych do III kategorii zagrożenia pożarowego. Powierzchnia lasów przypadająca pod nadzór jednego pracownika (leśniczego i podleśniczego) wynosiła średnio około 2,4 tys. ha.

Jak wyjaśnił Nadleśniczy, w obwodach nadzorczych: Stoczek (obejmującym gminy Stoczek Łukowski, Wola Mysłowska i miasto Stoczek Łukowski) oraz Krzywda (gminy: Krzywda i Stanin) specjalista ds. LN zajmuje się wyłącznie nadzorem nad

⁷ Dane na podstawie upul i inwentaryzacji stanu lasu.

⁸ Dane wg zestawienia RU-3.2 z Banku Danych o Lasach na dzień 1 stycznia 2019 r.

tymi lasami. W pozostałych obwodach leśniczy lub podleśniczy ma pod opieką lasy państwowe oraz nadzór nad lasami prywatnymi.

Według wyjaśnień pracowników realizujących zadania w zakresie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, przydzielona do nadzoru powierzchnia lasów umożliwia prawidłową i terminową realizację zadań.

(akta kontroli tom I str. 205, 208-209, 212-214, 217-228)

1.4. Według § 8-10 regulaminu organizacyjnego Nadleśnictwa, ustalonego zarządzeniem Nadleśniczego Nadleśnictwa Łuków nr 33/17 z dnia 27 listopada 2017 r. (ze zm.), sprawy nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, w zakresie powierzonym przez Starostę Powiatu Łukowskiego, należą do kompetencji Działu Gospodarki Leśnej, leśniczego, podleśniczego i specjalisty Służby Leśnej ds. LN. Działem Gospodarki Leśnej oraz pracą leśniczych i ww. specjalistów kieruje Zastępca Nadleśniczego.

(akta kontroli tom I str. 42-82)

1.5. W okresie objętym kontrolą zadania z zakresu nadzoru nad LN wykonywało ogółem 12 pracowników. Posiadali oni wykształcenie kierunkowe, w tym dziewięciu – wyższe (mgr inż./ inż. leśnictwa), trzech – średnie zawodowe (technik leśnik). W latach 2018-2020 (I półrocze) ww. osoby nie uczestniczyły w szkoleniach z zakresu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. W zakresach czynności pracowników uwzględnione zostały zadania z zakresu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, np.:

- instruktor techniczny w Dziale Gospodarki Leśnej – koordynacja działań pracowników zajmujących się LN i kontrola realizacji ich obowiązków, przygotowanie decyzji administracyjnych i sporządzanie okresowych sprawozdań w tym zakresie;
- specjaliści ds. LN – nadzór nad wykonywaniem przez właścicieli lasów obowiązków z zakresu ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej, cechowanie i ewidencja drewna pozyskiwanego w LN oraz podpisywanie na podstawie upoważnienia Nadleśniczego i wydawanie wnioskodawcom świadectw legalności jego pozyskania; nadzór nad wykonywaniem przez właścicieli lasów obowiązków określonych w upul jako obligatoryjnych; ustalanie zadań dla właścicieli lasów, dla których nie ma opracowanych upul; opiniowanie wniosków właścicieli lasów o wydanie zezwolenia na zwiększenie rozmiaru pozyskania drewna określonego w upul lub decyzji ustalającej zadania z zakresu gospodarki leśnej; doradztwo, na wniosek właścicieli lasu, w zakresie zalesiania i gospodarki leśnej;
- leśniczy i podleśniczy – obowiązek organizacyjnego przygotowania oraz terminowego wykonywania wszelkich czynności techniczno-gospodarczych, ochronnych i administracyjnych na terenie powierzonego leśnictwa i w powierzonych jego nadzorowi LN, wynikających z planów gospodarczych i harmonogramów prac ustalonych dla leśnictwa.

(akta kontroli tom I str. 85-119, 209-210)

1.6. Nadleśnictwo nie uregulowało kwestii sprawowania nadzoru w sytuacji konfliktu interesów, kiedy właścicielami lasów są osoby sprawujące nadzór bądź osoby wskazane w art. 24 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁹. Według informacji udzielonej przez Starostwo Powiatowe w Łukowie, trzech pracowników Nadleśnictwa, sprawujących nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, było właścicielami lasów podlegających pod nadzór Nadleśnictwa, z tego jeden posiadał lasy położone

⁹ Dz. U z 2020 r. poz. 256, ze zm. Dalej: *Kpa*.

na obszarze podlegającym jego bezpośredniemu nadzorowi. Według wyjaśnienia Nadleśniczego, drewno z działki tego pracownika nie było pozyskiwane.

Na podstawie analizy rejestru świadectw legalności pozyskania drewna za lata 2018-2020 (I półrocze) oraz wydanych w tym czasie w Nadleśnictwie decyzji w sprawach z zakresu nadzoru nad LN stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą nie były wystawiane świadectwa ani decyzje na rzecz ww. pracowników.

(akta kontroli tom I str. 178-196, 202-203, 205, 210, tom II str. 12-211)

1.7. Przychody z tytułu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa wyniosły w 2018 r. i w 2019 r. po 280,0 tys. zł (18,80 zł/ha powierzchni LN określonej w Porozumieniu), w I półroczu 2020 r. – 169,8 tys. zł (25,29 zł/ha, w skali roku) i były zgodne z kwotami określonymi w Porozumieniu (po zmianach wprowadzonych w drodze aneksów). Przekazywane były na podstawie not księgowych wystawionych przez Nadleśnictwo, zgodnie z § 7 ust. 3 Porozumienia. Według wyjaśnienia Nadleśniczego, zwiększenie kwoty przeznaczonej na sprawowanie nadzoru nad LN, z 280,0 tys. zł do 376,6 tys. zł, dokonane aneksem nr 9 z dnia 8 maja 2020 r., związane było z kosztami prowadzenia postępowań administracyjnych w celu wydania decyzji określających zadania dla właścicieli działek leśnych objętych inwentaryzacjami stanu lasu na terenie gminy Stoczek Łukowski. Niezbędnym do wykonania tego zadania było zatrudnienie nowego pracownika i zakup dodatkowego sprzętu komputerowego, a także poniesienie kosztów materiałów eksploatacyjnych i wysyłki zawiadomień o wszczęciu postępowania administracyjnego oraz decyzji.

Koszty realizacji zadań związanych z nadzorem nad LN wyniosły 326,3 tys. zł w 2018 r., 353,8 tys. zł w 2019 r. oraz 177,9 tys. zł w I półroczu 2020 r., z tego na zadania objęte Porozumieniem wydatkowano odpowiednio: 280,0 tys. zł, 280 tys. zł, 136,6 tys. zł. Koszty te poniesione zostały głównie na wynagrodzenia i pochodne pracowników zaangażowanych w realizację zadania (około 80%, tj. 560,1 tys. zł) oraz wyjazdy służbowe (około 10%, tj. 73,3 tys. zł). Zdaniem Nadleśniczego, przekazywane przez Starostę środki finansowe były wystarczające do wykonywania zadań wynikających z podpisanego Porozumienia.

(akta kontroli tom I str. 7, 29-30, 168-171, 215-216, 229-248, tom II str. 245-356, 456-479)

Zgodnie z wyjaśnieniem Nadleśniczego, poniesione przez Nadleśnictwo koszty nadzoru nad LN, niepodlegające rozliczeniu w ramach Porozumienia, dotyczyły zadań ustawowych, np. wykonania zabiegów zwalczających i ochronnych w lasach zagrożonych, zarządzanych przez wojewodę lub starostę, doradztwa właścicielom lasów w zakresie gospodarki leśnej, lotniczego i naziemnego patrolowania lasów w ramach ochrony przeciwpożarowej (rozliczane proporcjonalnie do powierzchni LN i lasów państwowych).

(akta kontroli tom I str. 204-205, 210-211)

1.8. Dokumentacja urzędniowa dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, nadzorowanych przez Nadleśnictwo, została sfinansowana ze środków finansowych Powiatu Łukowskiego.

(akta kontroli tom I str. 200, 207, 212)

1.9. Koszt opracowania dokumentacji urzędniowej lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa (aktualnej na 30 czerwca 2020 r.), poniesiony przez Starostwo Powiatowe w Łukowie, wyniósł 692,1 tys. zł (42,6 zł/ha). Dokumentacją objęto lasy należące do osób fizycznych i wspólnot gruntowych o powierzchni 16 162,15 ha, co stanowiło 98,3% powierzchni lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie powiatu łukowskiego.

(akta kontroli tom I str. 122, 199, 205, 211)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie organizacyjne, kadrowe i finansowe Nadleśnictwa do realizacji zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

OBSZAR

2. Wykonywanie zadań związanych z gospodarką leśną

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach 2018-2020 (do 30 czerwca 2020 r.) Nadleśniczy wydał 129 decyzji administracyjnych dotyczących lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, z czego: w 2018 r. – pięć decyzji, w 2019 r. – dwie decyzje, w I połowie 2020 r. – 122 decyzje. Decyzje z I półrocza 2020 r. zostały wydane z urzędu, na podstawie inwentaryzacji stanu lasów, i określały zadania z zakresu gospodarki leśnej. Siedem decyzji wydanych w latach 2018-2019 związanych było z nadzorem nad LN. Jedna decyzja (wydana w 2018 r.) nakazywała usunięcie drzew porażonych przez kornika ostrozębego, natomiast pozostałe sześć decyzji odnosiło się do wniosków o wyrażenie zgody na zwiększenie pozyskania drewna ponad wielkość wynikającą z upul (cztery wydane w 2018 r. przychyliły się do podań wnioskodawców, zaś dwie wydane w 2019 r., na wniosek tej samej osoby, odmawiały udzielenia zgody na zwiększenie rozmiaru pozyskania drewna¹⁰).

Badanie wszystkich postępowań zakończonych wydaniem decyzji w latach 2018-2019 wykazało, że decyzje wydano terminowo lub zawiadamiano strony o niezalutwieniu sprawy w terminie, z jednoczesnym wskazaniem nowego terminu zalutwienia sprawy. W przypadku gruntów pozostających we współwłasności decyzje wydano z uwzględnieniem treści oświadczeń wnioskodawców, oświadczeń pozostałych współwłaścicieli, z których wynikało, że wyrazili oni zgodę na pozyskanie drewna. Decyzje zostały stronom doręczone na piśmie (zgodnie z wymogiem art. 109 § 1 Kpa) i zawierały niezbędne elementy składowe, wymienione w art. 107 § 1 i § 3 Kpa. Kontrola NIK wykazała jednak nieprawidłowości proceduralne w prowadzonych postępowaniach administracyjnych, które zostały szczegółowo opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 178-196, tom II str. 11-98)

2.2. Nadleśnictwo sprawowało nadzór nad wykonywaniem przez właścicieli lasów obowiązków wynikających z art. 9 ust. 1 ustawy o lasach, prowadząc lustracje terenowe, a także informując właścicieli o konieczności wykonania obowiązków wynikających z tej ustawy. Przeprowadzało również akcje informacyjno-edukacyjne związane z występowaniem szkodników, wykorzystując broszury informacyjne oraz bezpośrednie rozmowy z właścicielami gruntów leśnych.

(akta kontroli tom II str. 3, 8, 384-442)

2.3. W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek, w którym lustracja przeprowadzona w związku ze zgłoszeniem zamiaru pozyskania drewna przez właściciela lasu wykazała, że na działce około 30 drzew jest zasiedlonych przez kornika ostrozębego. Decyzją wydaną na podstawie art. 24 ustawy o lasach właściciel został zobowiązany do niezwłocznego usunięcia drzew porażonych przez szkodnika. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły inne przypadki, w których właściciel lasu niestanowiącego własności Skarbu Państwa nie wykonywał

¹⁰ Po wydaniu pierwszej decyzji odmownej wnioskodawca odwołał się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Białej Podlaskiej, które uchyliło decyzję w całości i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji (było to jedyne odwołanie od decyzji wydanych w Nadleśnictwie w kontrolowanym okresie z zakresu nadzoru nad LN). Wynikiem ponownego postępowania było wydanie kolejnej decyzji odmawiającej wyrażenia zgody na zwiększenie ilości pozyskanego drewna ponad limit wynikający z upul.

obowiązków określonych w art. 13 ustawy o lasach albo nie wykonywał zadań zawartych w upul lub decyzji wydanej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów.

(akta kontroli tom II str. 11-12, 33-38)

2.4. Nadleśniczy wyjaśnił, że pracownicy pełniący nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa na bieżąco monitorowali działki leśne i w przypadku stwierdzenia zagrożenia stanu lasu związanego z niewykonaniem obowiązków określonych w art. 13 ustawy o lasach, informowali właścicieli, dokumentując to zapisem w książce służbowej. Nadzór prowadzony był w stosunku do wszystkich właścicieli lasów nadzorowanych, a informacje przekazywano właścicielom działek leśnych, jeśli nie spełniały wymogów z art. 13 ustawy o lasach.

(akta kontroli tom II str. 3, 8, 384-441)

2.5. W kontrolowanym okresie Starosta Łukowski nie zarządził z urzędu wykonania zabiegów zwalczających w lasach zagrożonych, niestanowiących własności Skarbu Państwa. W 2019 r. Nadleśnictwo Łuków złożyło natomiast wnioski do Starostwa o zarządzenie wykonania ratowniczego zabiegu agrolotniczego zwalczającego szkodliwe owady (brudnica mniszka).

(akta kontroli tom II str. 3, 8, 383)

2.6. W okresie objętym kontrolą Nadleśniczy nie wydawał decyzji w sprawie przyznawania środków na pokrycie kosztów zalesienia gruntów. Zadanie takie nie zostało mu powierzone postanowieniami zawartego Porozumienia.

(akta kontroli tom I str. 4-41, tom II str. 3, 8, 11)

2.7. W 2018 r. Nadleśnictwo wystawiło 1 109 świadectw legalności pozyskania drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, w 2019 r. – 1 048, zaś w I połowie 2020 r. – 677. Ilość pozyskanego w ten sposób drewna (grubizny) wyniosła odpowiednio: 6 525 m³, 6 669 m³ i 4 682 m³. Ewidencja wystawionych świadectw prowadzona była w formie elektronicznej przy użyciu programu Excel (dla obrębów obejmujących miasto Łuków, gminę Łuków oraz gminę Trzebieszów) lub papierowej (pozostałe obręby).

Wystawione świadectwa były zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 lutego 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna, wzorów urządzeń do cechowania i zasad ich stosowania oraz wzoru dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna¹¹. Świadectwa legalności pozyskania drewna nie były objęte ewidencją druków ścisłego zarachowania, gdyż – jak wyjaśnił Nadleśniczy – wynikało to z braku wymogu prawnego.

Na podstawie analizy 315 świadectw wystawionych w 2019 r. dla obrębów obejmujących miasto Łuków, gminę Łuków oraz gminę Trzebieszów (próbą 30,1% wszystkich świadectw wystawionych w tym roku) stwierdzono, że na pięciu świadectwach nie wskazano podstawy prawnej pozyskania drewna¹², na czterech innych podstawa była mało czytelna (Nadleśniczy wyjaśnił, że wynikało to ze zbyt słabego docięnięcia długopisu przez pracownika Nadleśnictwa, w wyniku czego nie wszystkie informacje odpowiednio uwidoczniły się na papierze samokopiującym).

Prowadzona ewidencja świadectw legalności pozyskania drewna w LN nie była prowadzona w sposób w pełni rzetelny, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 123, tom II str. 99-211, 448-450, 452-454)

2.8. W 2019 r. Nadleśnictwo wydało łącznie 1 048 świadectw legalności pozyskania drewna. W 315 zbadanych przypadkach drewno w nadzorowanych lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa było pozyskiwane na podstawie

¹¹ Dz. U. Nr 36, poz. 201.

¹² Co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

obowiązujących upul. W dziewięciu przypadkach w treści wydanego świadectwa legalności pozyskania drewna odwołano się do decyzji z 2019 r. ustalających zadania z zakresu gospodarki leśnej, pomimo że Nadleśnictwo w 2019 r. nie wydało żadnych takich decyzji. Nadleśniczy wyjaśnił, że przyczyną rozbieżności był fakt, że ww. zgłoszenia i wydane świadectwa odwoływały się do decyzji wydanych nie przez Nadleśnictwo Luków, a przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie i dotyczyły wyłączenia z produkcji leśnej gruntów leśnych.

W latach 2018-2020 (do 30 czerwca) Nadleśniczy wydał cztery decyzje wyrażające zgodę na zwiększenie pozyskania drewna ponad wielkość wynikającą z upul, z uwagi na przyczyny losowe (przesłanka określona art. 23 ust. 4 ustawy o lasach).

(akta kontroli tom I str. 123, tom II str. 12-32, 39-45, 449-450, 454, 512-553)

2.9. Porozumienie zawarte przez Nadleśnictwo ze Starostą Łukowskim nie przewidywało realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, o których mowa w art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 2, art. 16 ust. 1a, art. 22 ust. 2 i art. 38a ust. 2 ustawy o lasach.

(akta kontroli tom I str. 4-41)

2.10. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo realizowało zadania wynikające z zawartego Porozumienia ze Starostą Łukowskim. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa były również objęte innymi działaniami, niewymienionymi w Porozumieniu, związanymi z zadaniami ustawowymi, takimi jak np. patrolowanie lasów w ramach ochrony przeciwpożarowej (analogicznie do lasów państwowych).

(akta kontroli tom I str. 4-41, 210-211, tom II str. 3, 8)

2.11. Zapisy Porozumienia nie wskazywały na obowiązek sprawowania przez Nadleśniczego nadzoru nad realizacją wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej.

Nadleśniczy wyjaśnił, że pracownicy Nadleśnictwa, pełniący nadzór nad LN, w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, podczas kontaktów z właścicielami lasów informowali ich o konieczności przestrzegania wymagań dobrej praktyki, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej¹³. Pracownicy Nadleśnictwa nie prowadzili formalnych inwentaryzacji przyrodniczych, jednak podczas instruktaży udzielanych przed wykonaniem prac Nadleśnictwo kładło duży nacisk na uświadamianie właścicielom lasów prywatnych zalet dobrych praktyk leśnych. Były one pomocne przy realizacji celów i obowiązujących właścicieli zasad gospodarki leśnej, wskazanych w ustawie o lasach, w szczególności w art. 9 ust. 1, art. 13 ust. 1 oraz art. 14 ust. 4.

Fakt udzielenia instruktaży odnotowywany był przez pracowników Nadleśnictwa w prowadzonych książkach służbowych.

(akta kontroli tom I str. 4-41, tom II str. 4, 8-9, 384-441)

2.12. Nadleśnictwo nie wypracowało sformalizowanych procedur prowadzenia doradztwa właścicielom lasów w zakresie realizacji zadań przewidzianych w upul. Nadleśniczy wyjaśnił, że oprócz wniosków o sporządzenie planów zalesień lub planów inwestycji zwiększających odporność ekosystemów leśnych i ich wartości dla środowiska, do Nadleśnictwa nie wpływały inne formalne wnioski właścicieli LN o udzielenie doradztwa w zakresie zalesienia lub gospodarki leśnej. Doradztwo takie było świadczone na bieżąco, zarówno podczas pełnionych dyżurów w gminach, jak i w trakcie spotkań z właścicielami lasów prywatnych w trakcie lustracji terenowych.

¹³ Dz. U. poz. 2408.

W 2018 r. do Nadleśnictwa wpłynęło 14 wniosków o sporządzenie planu zalesienia i do wszystkich wniosków sporządzono plany (w czterech przypadkach właściciele zrezygnowali z wykonania zalesienia). W 2019 r. wpłynęło 10 wniosków o wykonanie planów zalesień oraz jeden wniosek o sporządzenie planu inwestycji zwiększającej odporność ekosystemów leśnych i ich wartości dla środowiska, plany zostały sporządzone, przy czym w dwóch przypadkach właściciele nie wykonali zalesienia. W 2020 r. wpłynęły cztery wnioski o wykonanie planów zalesień i sporządzono do nich plany. Nadleśniczy wyjaśnił, że do dnia kontroli nie wpłynęły jeszcze oświadczenia właścicieli o wykonaniu tych prac, gdyż zalesienia mogą zostać dokonane jesienią bieżącego roku lub na wiosnę roku następnego.

Wykonanie zalesień w odniesieniu do planów zalesień było przedmiotem kontroli przeprowadzonych w 2018 r. i 2019 r. przez pracowników Starostwa Łukowskiego (kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości).

(akta kontroli tom II str. 4, 9, 357-380, 450-451, 454, 554-639)

2.13. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo skierowało do organów ścigania trzy zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia wykroczenia lub przestępstwa w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Sprawy dotyczyły dwóch przypadków kłusownictwa (po jednym stwierdzonym w 2017 r. i 2018 r.) oraz przypadku nielegalnego wyrębu drzew (w 2020 r.). Zawiadomienia przekazano policji. W sprawie objętej zawiadomieniem z 2017 r. Nadleśnictwo otrzymało pismo funkcjonariusza policji informujące o odmowie wszczęcia dochodzenia z powodu braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu. W odniesieniu do zawiadomienia z 2018 r. dotyczącego odnalezienia skór dzików wraz ze znacznikiem łowieckim policja poinformowała, że sprawę potraktowano jako zaśmiecanie lasu i skierowano ją do sądu rejonowego. Sprawa z 2020 r. dotyczyła stwierdzenia wyrębu drzew bez cech legalności. Funkcjonariusz policji poinformował Nadleśnictwo o odstąpieniu od kierowania do sądu wniosku o ukaranie, wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion wykroczenia. Z czynności wyjaśniających wynikało, że przedmiotowa działka była działką rolną, zaś jej właściciel zgłosił zamiar wycięcia drzew w urzędzie gminy, który nie stwierdził przeciwwskazań do przeprowadzenia wycinki.

(akta kontroli tom I str. 124, tom II str. 450, 480-511)

2.14. Stosownie do postanowień Porozumienia, Nadleśnictwo składało Staroście Łukowskiemu kwartalne sprawozdania z realizacji zadań objętych Porozumieniem. Sprawozdania zawierały dane dotyczące m.in. powierzchni LN (w tym posiadających opracowaną dokumentację urzędniową), rodzajów przeprowadzonych zabiegów pielęgnacyjnych, ilości wydanych świadectw legalności pozyskania drewna oraz ilości ocechowanego drewna. Przedkładane sprawozdania zawierały zakres danych określonych w Porozumieniu, odnosząc się do realizowanych zadań w rozbiciu na poszczególne gminy i osoby sprawujące czynności nadzorcze. Przeprowadzona przez NIK analiza wykazała rozbieżności pomiędzy danymi źródłowymi a danymi wykazanymi w sprawozdaniach. W sprawozdaniach z wykonania w 2019 r. zadań określonych w Porozumieniu wykazano ilość pozyskanego drewna w LN wynoszącą 6 669 m³, podczas gdy według prowadzonych ewidencji świadectw pozyskania drewna było to 6 633 m³ (różnica na poziomie 0,5%), podobne rozbieżności wystąpiły w 2018 r. (odpowiednio: 6 525 m³, 6 478 m³, 0,7%). Sposób prowadzenia ewidencji świadectw pozyskania drewna (nietrwale zapisy w ewidencji elektronicznej) oraz występujące w niej nieprawidłowości (niekompletność i błędy w zapisach) uniemożliwiały należyłą weryfikację rzetelności danych wykazanych w sprawozdaniach oraz jednoznaczne ustalenie przyczyn występujących rozbieżności.

Rozliczenie czynności z zakresu nadzoru nad LN Nadleśnictwo ujmowało również w sprawozdaniach LN-01 *Wykonanie zadań związanych z powierzonym nadzorem nad gospodarką leśną w lasach prywatnych*. Corocznie sprawozdania (LN-01, LN-02, LN-03) podlegały przekazaniu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie.

(akta kontroli tom I str. 160-167, tom II str. 218-244, 448-449)

2.15. W kontrolowanym przez NIK okresie pracownicy Starostwa Powiatowego w Łukowie przeprowadzili dwie kontrole (w październiku 2018 r. oraz 2019 r.) realizacji zawartego Porozumienia. Zakres tych kontroli obejmował wykonanie zadań wynikających z upul lub inwentaryzacji stanu lasu, w szczególności czyszczeń sanitarnych wczesnych i późnych, odnowień sztucznych, zalesień gruntów porolnych i pielęgnacji gleby. Kontrolom poddano m.in. losowo dobrane wpisy w książkach służbowych oraz rejestrach wydanych świadectw legalności pozyskania drewna, dokonane w upul adnotacje o wykonanych zabiegach gospodarczych w LN, prawidłowość dokumentowania legalizacji pozyskania drewna na działkach leśnych pozostających we własności lub współwłasności, czy też wykonanie zalesień w kontekście planów zalesień. Kontrolujący dokonali lustracji losowo wybranych powierzchni leśnych poddanych zabiegom gospodarczym, oceniając jakość tych zabiegów. Kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości.

(akta kontroli tom II str. 357-380)

Narzędziem nadzoru dla Starosty były również kwartalne sprawozdania z realizacji zadań objętych Porozumieniem, przedkładane przez Nadleśnictwo. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie sprawowała z kolei funkcję nadzorczą z wykorzystaniem półrocznych i rocznych sprawozdań, przesyłanych jej przez Nadleśnictwo.

W ramach nadzoru nad lasami prywatnymi Nadleśnictwo współpracowało z urzędami gmin położonych na terenie powiatu łukowskiego, m.in. prowadząc akcje informacyjne (np. na sesjach rad gmin czy rady powiatu naświetlono problemy związane z kornikiem ostrozębnym).

(akta kontroli tom II str. 4, 9)

2.16. Przy realizacji zadań związanych ze sprawowanym nadzorem nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa utrudnieniem dla pracowników Nadleśnictwa były: duża liczba właścicieli gruntów leśnych, częste przypadki nieuregulowanego stanu prawnego (występujące współwłasności, prowadzone sprawy spadkowe), znaczne odległości działek leśnych od miejsc zamieszkania właścicieli, nieznajomość przez właścicieli przebiegu granic działek, przy jednoczesnym nienaznaczeniu ich na gruncie. Nadleśniczy wyjaśnił dodatkowo, że utrudnieniem była też procedura wydawania decyzji na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o lasach, ponieważ przepisy Kpa (art. 61 § 4 oraz art. 129 § 2), uniemożliwiały w praktyce wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących zwalczania gradacji kornika ostrozębnego. Proces uprawomocnienia takich decyzji był bowiem dłuższy od biologicznego rozwoju szkodnika.

(akta kontroli tom II str. 4, 9-10)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W postępowaniach administracyjnych zakończonych wydaniem w latach 2018-2019 decyzji dotyczących lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa naruszono niektóre zasady i przepisy określone w Kpa, gdyż:
 - w przypadku wszystkich sześciu decyzji, które odnosiły się do wyrażenia (bądź nie) zgody na zwiększenie pozyskania drewna ponad wielkość wynikającą z upul, podano nieprawidłową podstawę prawną wydania decyzji.

Wskazano art. 23 ust. 1 ustawy o lasach, odnoszący się do dokonywania zmian w upul, nie zaś art. 23 ust. 4 tej ustawy, dotyczący pozyskania drewna niezgodnie z upul, a więc sytuacji, której dotyczyły wnioski;

- w czterech postępowaniach nie zebrano w sposób wyczerpujący i nie rozpatrzono całego materiału dowodowego, wbrew art. 77 § 1 Kpa.

Przed wydaniem 29 stycznia 2019 r. decyzji nr ZG.750.1.2019, odmawiającej zgody na zwiększenie pozyskania drewna, w aktach sprawy nie zgromadzono dokumentacji wskazującej na tytuł prawny do lasu oraz na dane osobowe wszystkich współwłaścicieli / współposiadaczy lasów. Ponadto nie wezwano wnioskodawcy do przedstawienia odpowiedniego materiału dowodowego odnoszącego się do okoliczności wskazanych we wniosku. Organ nie podjął również z własnej inicjatywy (co zostało następnie zakwestionowane przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Białej Podlaskiej w postępowaniu odwoławczym od wydanej decyzji) działań zmierzających do zgromadzenia takiego materiału¹⁴, który pozwoliłby na ustalenie, czy zachodziły przesłanki o charakterze losowym, mogące świadczyć o zasadności złożonego wniosku o wyrażenie zgody na zwiększenie pozyskania drewna. W trzech innych przypadkach wydano natomiast decyzje przychylające się w całości do podań wnioskodawców, pomimo że pracownicy Nadleśnictwa dokonali „lustracji” jedynie gruntów leśnych. Nie przeprowadzono przy tym oględzin budynków, których zły stan techniczny – zdaniem wnioskodawców – miał wynikać z przyczyn losowych, nie zgromadzono również innego materiału dowodowego, który mógłby pozwolić na ocenę, czy zachodzą przesłanki określone w art. 23 ust. 4 ustawy o lasach (podstawę w tym zakresie stanowiły jedynie oświadczenia zawarte w podaniach wnioskodawców)¹⁵. W konsekwencji, w wymienionych trzech przypadkach wyrażono zgodę na zwiększenie pozyskania drewna ponad wielkość wynikającą z upul, pomimo że organ nie dysponował dokumentacją pozwalającą na ocenę, czy jest to przypadek losowy (przesłanka z art. 23 ust. 4 ustawy o lasach), zaś w jednym przypadku, z uwagi na niewykazanie przez wnioskodawcę istnienia „losowych” przesłanek, odmówił wyrażenia zgody, nie podejmując przy tym – z własnej inicjatywy – próby zebrania odpowiedniego materiału dowodowego pozwalającego na ustalenie i ocenę stanu faktycznego;

- dokumenty sporządzane przez pracowników Nadleśnictwa (nazwane np. „notatkami z lustracji”, „notatkami służbowymi”) dotyczyły czynności o charakterze oględzin, których przedmiotem był drzewostan na działkach leśnych lub stan techniczny budynków stanowiących własność wnioskodawców. Strony nie były uprzednio pisemnie zawiadamiane o miejscu i terminie przeprowadzenia tego dowodu¹⁶, pomimo że obowiązek powiadomienia wynikał z art. 79 § 1 Kpa. Treść samych notatek nie potwierdza, czy strony brały udział w czynnościach – wyjątek stanowi notatka zgromadzona w sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr ZG.750.1.2019, notatka nie zawiera jednak niektórych elementów przewidzianych

¹⁴ Np. przez dokonanie oględzin szkód budynku, jakie miały zostać – zdaniem wnioskodawcy – wyrządzone w wyniku warunków atmosferycznych.

¹⁵ Dotyczy to postępowań zakończonych wydaniem decyzji: nr ZG.750.1.1.2018 z 27 lutego 2018 r., nr ZG.750.1.4.2018 z 24 maja 2018 r., nr ZG.750.1.5.2018 z 19 października 2018 r.

¹⁶ Jedynie w jednym postępowaniu, przed wydaniem 6 maja 2019 r. decyzji nr ZG.750.1.2.2019 w sprawie braku zgody na zwiększenie rozmiaru pozyskania drewna, stronę poinformowano pismem z 29 marca 2019 r. (doręczonym 2 kwietnia 2019 r.), że istnieje konieczność przeprowadzenia oględzin opisywanej przez wnioskodawcę szkody w budynku gospodarczym, w związku z czym Nadleśnictwo, po otrzymaniu zgody właściciela, ustali termin oględzin. W piśmie z 19 kwietnia 2019 r. (doręczonym 23 kwietnia 2019 r.) wnioskodawcę poinformowano m.in., że dotychczas nie przekazał on stosownej zgody Nadleśnictwu.

dla protokołu przepisami art. 68 § 1 Kpa¹⁷;

- w postępowaniach (z jednym wyjątkiem¹⁸) nie informowano stron o możliwości wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów (wbrew art. 73 § 1 Kpa w zw. z art. 9 Kpa), nie zapewniono stronom możliwości czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji nie umożliwiono im wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań (art. 10 § 1 Kpa).

Nadleśniczy wyjaśnił, że w decyzjach w sprawie wyrażenia zgody na zwiększenie pozyskania drewna ponad wielkość wynikającą z upul omyłkowo wskazano błędną podstawę prawną, a następnie błąd ten był powielany. Przyczyną wystąpienia pozostałych nieprawidłowości były niedopatrzenia lub omyłki pracowników.

(akta kontroli tom II str. 12-98, 446-447, 452)

2. Nieprawidłowo prowadzono ewidencję świadectw legalności pozyskania drewna, wystąpiły również przypadki błędów w treści wystawionych świadectw.

Analiza rejestrów prowadzonych dla trzech obrębów w formie elektronicznej oraz dokumentacji stanowiącej podstawę wpisów w tych rejestrach wykazała:

- przypadki niezgodności zapisów rejestrów z danymi wynikającymi z wydanych świadectw legalności pozyskania drewna. Obejmowały one: wskazanie w ewidencji (w 10 pozycjach) nieprawidłowych numerów drzew poddanych cechowaniu, z czego w jednym przypadku w ewidencji podano również błędną ilość pozyskanego drewna (0 m³, zamiast 9,16 m³ podanych w świadectwie); luki lub zdublowane numery drzew poddanych cechowaniu (trzy przypadki); wskazanie w ewidencji błędnego numeru świadectwa (jeden przypadek);
- błędy w prowadzeniu ewidencji: braki w numeracji pozycji rejestru, przypadki niewskazania łącznej ilości drewna pozyskanego na podstawie danego świadectwa legalności, braki w wypełnieniu kolumny przewidującej podanie masy drewna narastająco od początku roku lub nieuwzględnienie w tej kolumnie wielkości wynikającej z wydanego świadectwa¹⁹,
- pięć przypadków braku wskazania w świadectwach legalności pozyskania drewna podstawy legalizacji drewna.

Rejestry nie zawierały rubryki przewidującej podanie daty wydania świadectwa lub pozyskania drewna. Rejestry prowadzone w formie papierowej posiadały przy tym, w przypadku niektórych obrębów, podsumowania po każdym kolejnym miesiącu, bądź inne adnotacje (np. na marginesach), pozwalające na ustalenie danych za konkretny miesiąc; w przypadku innych rejestrów, prowadzonych w formie papierowej lub elektronicznej, brak było takich danych²⁰.

Sposób prowadzenia ewidencji świadectw legalności pozyskania drewna,

¹⁷ Notatka służbowa z czynności przeprowadzonych 24 stycznia 2019 r. przez Leśniczego Leśnictwa Wojcieszków, w ramach których dokonał on „lustracji” drzewostanów na działkach wskazanych przez wnioskodawcę. Według notatki, okazania lasów dokonał członek rodziny wnioskodawcy, na podstawie jego pisemnego upoważnienia. Notatka zawiera przytoczenie opisu taksacyjnego wg upul oraz odniesienie do niego stanu faktycznego zadrzewienia. Charakter przeprowadzonych czynności wskazuje na przeprowadzenie oględzin, dokument nie spełnia jednak niektórych wymogów dla protokołu z oględzin, gdyż brak jest podpisu osoby upoważnionej przez wnioskodawcę, uczestniczącej w czynnościach, a także informacji o odczytaniu protokołu wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej (art. 68 §1 i §2 Kpa).

¹⁸ Dotyczącym postępowania zakończonego wydaniem decyzji nr ZG.750.1.2.2019.

¹⁹ Np. w pierwszej pozycji rejestru prowadzonego dla gminy Trzebieszów w 2018 r. nie uwzględniono drewna w ilości 14,4 m³.

²⁰ Nie pozwalało to na weryfikację ilości drewna pozyskanego w danym kwartale – umożliwiało jedynie ustalenie ilości drewna pozyskanego w pełnym roku.

w szczególności w formie elektronicznej (przy braku trwałości zapisów), nie pozwalał na rzetelną weryfikację ilości pozyskanego drewna w danym okresie, co uniemożliwiało kontrolę ex post zgodności danych wykazanych w sprawozdaniach przekazanych Staroście Łukowskiemu z danymi ewidencyjnymi stanowiącymi podstawę sporządzenia tych sprawozdań.

(akta kontroli tom II str. 99-211, 448-450)

Nadleśniczy wyjaśnił, że Nadleśnictwo nie posiadało sformalizowanych zasad prowadzenia rejestru wydanych świadectw legalności pozyskania drewna. Podstawową metodą prowadzenia tego rejestru była forma papierowa, zaś wersja elektroniczna stanowiła formę dodatkową, umożliwiającą sprawniejsze rozliczenie kwartalne ze Starostwem. Z powodu niedopatrzenia Nadleśnictwa, dopuszczono do prowadzenia w Leśnictwie Sarnów (gmina Trzebieszów, gmina Łuków i miasto Łuków) rejestru jedynie w formie elektronicznej. Przypadki niezgodności rejestru z danymi wynikającymi z wydanych świadectw legalności pozyskania drewna wynikały z błędów pisarskich w ewidencji (np. zastąpienie myślnika przecinkiem) lub na świadectwie (błąd w kolejnej numeracji drzew), w dwóch przypadkach brak ciągłości numeracji drzew wynikał z przeoczenia, którego Nadleśnictwo nie może jednoznacznie wyjaśnić. Niektóre z rozbieżności powstały na skutek odzyskiwania informacji z uszkodzonego nośnika danych, a następnie ich ponownego uzupełniania.

Nadleśniczy poinformował, że Nadleśnictwo przeciwdziałało występowaniu nieścisłości w ewidencjach mi.in. poprzez poruszanie na comiesięcznych naradach pracowniczych problematyki dotyczącej LN. Uczestniczyli w nich pracownicy pełniący nadzór nad LN. Dodatkowo w trakcie kontroli NIK Nadleśniczy wystosował do pracowników pismo, zobowiązujące do rzetelnego i precyzyjnego prowadzenia powierzonych spraw z zakresu nadzoru nad lasami niepaństwowymi, a także obligujące Zastępcę Nadleśniczego i leśniczych do przeprowadzania regularnych kontroli w zakresie LN.

(akta kontroli tom II str. 452-455)

OCENA CZĄSTKOWA

Nadleśnictwo właściwie wykonywało zadania związane z gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, wynikające z porozumienia zawartego ze Starostą Łukowskim. Aktywny nadzór sprawowany był w stosunku do całego powierzonego obszaru lasów. W przypadku informacji o pozyskaniu drewna w lasach niepaństwowych, pracownicy Nadleśnictwa podejmowali stosowne działania, w tym cechowali drewno i wydawali świadectwa legalności jego pozyskania. Prowadzona w tym zakresie dokumentacja nie była jednak w pełni rzetelna i nie umożliwiała należytej weryfikacji danych wykazanych w sporządzonych przez Nadleśnictwo sprawozdaniach z działalności.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Prowadzenie postępowań administracyjnych zgodnie z przepisami ustawy Kpa.
2. Rzetelne prowadzenie ewidencji świadectw legalności pozyskania drewna, w sposób trwały, pozwalający na sporządzenie sprawozdań dotyczących działalności Nadleśnictwa i weryfikację ich zgodności z dokumentami.
3. Prawidłowe sporządzanie świadectw legalności pozyskania drewna.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 26 października 2020 r.

Kontrolerzy:

Janusz Gosik
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis

Wojciech Szukała
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis